

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้เป็นการเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ในการศึกษาการปฏิบัติงานของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4 โดยเสนอรายละเอียดครอบคลุมเรื่องวัตถุประสงค์ของการวิจัย การดำเนินการวิจัย การสร้างเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนเพื่อทราบถึงขอบเขตงานบริหารโรงเรียน และประเด็นที่ควรศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน

2. การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากำหนดประเด็นการกำหนดแนวความคิดสำหรับการวิจัย และได้กำหนดขอบเขตในเรื่อง

ก. งานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติในฐานะที่เป็นผู้รักษาการในตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ในขณะที่ผู้บริหารไม่ได้อยู่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน

ข. งานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติเป็นการประจำในลักษณะที่เป็นงานหลักโดย มีการมอบหมายอย่างเป็นทางการชัดเจน

ค. งานเฉพาะอย่างที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ใหญ่ให้ช่วยเหลือ

ง. งานพิเศษอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ใหญ่

จ. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน

ฉ. เรื่องที่ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ควรปรับปรุง

ช. สิ่ง que ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ต้องการความช่วยเหลือและการสนับสนุน

3. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับกรอบและประเด็นหลักของการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ เครื่องมือที่สร้างขึ้นนี้มี 2 แบบได้แก่ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง จำนวน 2 ฉบับ สำหรับอาจารย์ใหญ่และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่อย่างละฉบับ และแบบวิเคราะห์เอกสาร 1 ชุด โดย มีลำดับขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

ก. สร้างแบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นเครื่องมือเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจาก เริ่มโดย นำประเด็นและกรอบแนวความคิดในการศึกษาวิจัย ซึ่งเป็นผลจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการวิเคราะห์แจกแจงเพื่อหาข้อบ่งชี้ หรือลักษณะข้อมูลที่ต้องการ เก็บรวบรวมแล้วกำหนดลักษณะข้อมูล และพิจารณาวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นต่อไป จำแนกลักษณะของข้อมูลตามวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วจัดทำร่างการสัมภาษณ์และปรับปรุง ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ข. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองกับผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดระนอง จำนวน 3 โรงเรียนเพื่อหาข้อบกพร่องของเครื่องมือ

ค. นำข้อบกพร่องของเครื่องมือที่พบจากการทดลองใช้มาปรับปรุงเครื่องมือ อีกครั้งหนึ่งแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

ง. นำเครื่องมือที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปใช้เป็นเครื่องมือ ในการวิจัย

ก. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปและการมอบหมายงาน ของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (ดูตัวอย่างเครื่องมือใน ภาคผนวก)

ข. แบบสัมภาษณ์ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก (ดูตัวอย่างเครื่องมือใน ภาคผนวก)

ค. แบบวิเคราะห์เอกสาร

แบบวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือช่วยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร ซึ่งเกี่ยวข้องกับงานปฏิบัติงานของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก เช่น สมุดหมายเหตุราชนวัน สมุดคำสั่ง สมุดบันทึกการประชุมครู สมุดนิเทศการสอน และแผนปฏิบัติงานประจำ ซึ่งเป็นเอกสารที่จัดทำในปีการศึกษา 2538 ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยส่วนที่ 1 สำหรับสำรวจประเภทหรือรายการของเอกสาร ส่วนที่ 2 สำหรับประเด็นที่เป็นสาระในเอกสารแต่ละรายการ (ดูตัวอย่างเครื่องมือในภาคผนวก)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลสำหรับการวิจัย ประกอบด้วยแหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคลและแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสาร

ก. แหล่งข้อมูลบุคคล ได้แก่กลุ่มตัวอย่าง อาจารย์ใหญ่และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตการศึกษา 4 จากโรงเรียนทั้งสิ้น 95 โรงเรียน ในจังหวัดระนอง พังงา กระบี่ ภูเก็ต และตรัง ดังรายละเอียดต่อไปนี้ จำนวน 25 โรงเรียน จากโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด 95 โรงเรียน (ประมาณร้อยละ 25) โดยจำแนกโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กออกเป็นรายจังหวัด แล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามจำนวนโรงเรียนในแต่ละจังหวัด บุคคลผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ คือ อาจารย์ใหญ่และผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนดังกล่าวกลุ่มละ 25 คน ดังนี้

สำนักงานวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 แสดงกลุ่มตัวอย่างประชากร แยกตามรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	จำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่างประชากรร้อยละ 25
ระนอง	11	3
พังงา	6	2
กระบี่	12	3
ภูเก็ต	6	2
ตรัง	60	2
รวม	95	25

๖. แหล่งข้อมูลเอกสาร เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของ
ผู้อำนวยการโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในแต่ละโรงเรียนในปีการศึกษา 2538 ได้แก่

1. สมุดหมายเหตุรายวัน
2. สมุดคำสั่ง
3. สมุดบันทึกการประชุม
4. สมุดนิเทศการสอน
5. แผนปฏิบัติงานประจำปี

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน

ดังนี้

ก. นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอไปยังเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือ แจ้งขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 4 จำนวน 5 จังหวัด คือ จังหวัดตรัง กระบี่ ระนอง พังงา และภูเก็ต ขอความร่วมมือออกหนังสือไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ข. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ไปยังกลุ่มตัวอย่างทุกจังหวัดเพื่อขออนุญาตในการสัมภาษณ์ล่วงหน้า

ค. จากนั้นผู้วิจัยโทรศัพท์ไปยังโรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดหมายกับผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน เพื่อกำหนดการเดินทางไปทำการสัมภาษณ์อีกครั้ง

ง. ในการดำเนินการสัมภาษณ์ วิเคราะห์เอกสาร ผู้วิจัยได้เข้าพบผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอสัมภาษณ์ การปฏิบัติงานของผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โดยสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 25 คน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 25 คน และเก็บข้อมูลตามแบบวิเคราะห์เอกสารได้ครบจำนวน 25 โรงเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการแจกแจงความเนื้อหาสาระ ความดีและหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปตาราง และตารางประกอบการบรรยาย ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์เอกสารใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา แจกแจงความดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย